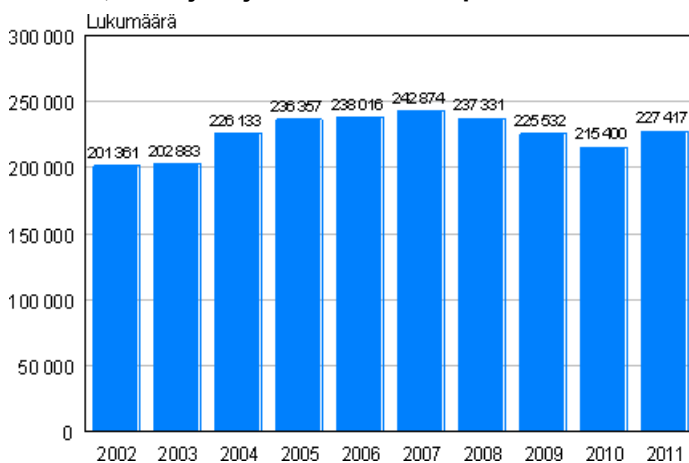

Pakkokeinot 2011

Poliisi, tullit ja rajavartiolaitos suorittivat 227 000 pakkokeinoja vuonna 2011

Tilastokeskuksen mukaan poliisi, tullit ja rajavartiolaitos suorittivat 227 000 pakkokeinoja vuonna 2011. Määrä oli 12 000 edellisvuotta enemmän. Pakkokeinoista runsas kolmannes oli päihtyneen säilöönottoja, joissa kysymys on henkilön tai hänen ympäristönsä turvallisuuden varmistamisesta. Muut pakkokeinolajit liittyivät lähes aina syylliseksi epäillyn henkilön syyllisyyden tutkimiseen tai rikosprosessin turvaamiseen.

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2002-2011

Päihtyneenä säilöön otettujen määrä näyttää viime vuosina kääntyneen laskuun. Niitä ilmeni 78 000 vuonna 2011, kun edellisvuoden vastaava luku oli 80 000. Päihtyneen säilöönoton lisäksi muita keskeisiä pakkokeinoja ovat rikoksesta epäillyn kiinniotto tai pidättäminen, henkilötarkastus ja henkilökatsastus sekä niihin mahdollisesti liittyvä takavarikko, sekä takavarikko tai kotietsintä ja takavarikko. Kiinniottoja suoritettiin 32 000, tuhat edellisvuotta enemmän. Pidätysten määrä oli 11 000, hieman vähemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilötarkastusten ja henkilökatsastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien takavarikkojen määrä lisääntyi kaksi prosenttia vuodesta 2010, niitä tehtiin 33 000. Takavarikkoja ja niiden yhteydessä mahdollisesti suoritettuja kotietsintöjä tehtiin 44 000, mikä on 8 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Humalatilatutkimisia tarkkuusalkometrillä tehtiin 12 000. Verikokeesta tehtyjen humalatilatutkimusten määrä vuonna 2011 oli 8 300. Muissa pakkokeinolajeissa lukumäärät jäivät suhteellisen pieniksi. Naisiin

kohdistettiin 28 000 pakkokeinoa eli 12 prosenttia kaikista pakkokeinoista. Naisten osuudet olivat pieniä kaikissa pakkokeinolajeissa.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2002-2011.....	4
Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2011	4
Laatuseloste: Pakkokeinot.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2002-2011

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yhteensä	201 361	202 883	226 133	236 357	238 016	242 874	237 331	225 532	215 400	227 417
Kiinniotto	34 181	33 890	34 191	34 130	32 470	32 750	31 630	31 884	30 765	31 642
Pidättäminen	12 927	13 753	11 628	11 270	10 575	10 757	10 794	10 965	11 123	11 097
Vangitseminen	2 587	2 639	2 244	2 256	2 286	2 321	2 263	2 323	2 334	2 373
Matkustuskielto	688	668	625	635	632	665	667	535	593	611
Päihtyneenä säilöönnotetut	97 479	96 988	107 854	103 727	101 087	99 113	95 228	88 347	79 555	78 463
Humalatilin tutkimuspyyntö, verikoe ¹⁾	3 745	5 208	6 080	6 895	7 866	8 267	7 708	1 424	975	8 323
Humalatilin tutkiminen, tarkkuusalkometri	13 651	14 064	15 649	16 081	15 352	16 721	15 575	13 894	11 969	12 498
Henkilökatsastus / takavarikko	1 596	1 009	12 193	20 322	25 425	27 946	27 352	26 166	27 408	28 425
- niistä DNA- tunnisteen määr. rik. epäillylle	-	129	10 398	14 428	15 489	16 051	15 092	14 297	14 931	15 498
Henkilötarkastus / takavarikko	3 435	3 202	3 461	3 820	4 407	5 361	5 093	5 239	4 779	4 523
Kotietsintä ja takavarikko	11 689	12 088	12 060	13 403	13 234	14 482	14 590	16 047	17 034	17 689
Takavarikko	16 746	16 707	17 480	18 693	19 459	19 184	20 806	22 794	23 105	25 850
Kielto ilmaista päätös	24	14	26	37	60	55	112	58	96	72
Pakkokeinon kumoaminen	52	33	35	33	30	34	30	31	46	37
Lähestymiskiello	-	-	-	2 152	2 079	2 128	2 127	2 117	2 049	2 065
Lähteyksen pysäytysmääräys	30	38	28	26	24	46	31	41	32	34
Pakkokeinon muuttaminen	4	7	36	15	23	24	45	33	40	72
Noutomääräys	294	308	358	471	492	463	450	597	562	566
Määräajan pidentämispyyntö	1 049	1 080	942	1 109	1 096	1 179	1 425	1 589	1 584	1 669
Turvaamistoimi	150	126	217	265	258	248	288	280	246	280
Väliaikainen toimenpide	133	100	200	230	230	230	272	261	214	248
Todistamaan velvoittaminen	-	3	-	-	-	1	1	-	-	-
Vangitun vapauttaminen	894	946	808	783	913	886	826	893	882	869

1) Ennen vuotta 2011 tiedot ovat puutteellisia.

Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2011

Ikä	Kiinniotto	Pidättäminen	Vangitseminen
Yhteensä	31 642	11 097	2 373
-14	38	1	-
15-17	1 294	338	53
18-20	3 521	1 431	211
21-24	4 887	1 684	302
25-29	5 775	2 088	472
30-34	4 565	1 795	398
35-39	3 267	1 263	314
40-44	2 752	945	235
45-49	2 139	651	170
50-59	2 397	663	159
60-	972	232	57

Ikä	Kiinniotto	Pidättäminen	Vangitseminen
Tuntematon	35	6	2

Laatuseloste: Pakkokeinot

1. Tilastotietojen relevanssi

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot -tilasto kuvaa poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen käyttämien pakkokeinojen määriä ja jakautumista sekä rikoksittain että alueittain. Alueluokituksena käytetään poliisilaitosta. Lisäksi tilasto sisältää tiedot pakkokeinon kohteena olevan henkilön sukupuolesta ja iästä. Pakkokeinoista esitetään soveltuvin osin tiedot kiinnioton, pidätyksen ja vangitsemisen kestosta, pakkokeinojen erityisperusteista, pakkokeinon kohteeksi joutuneen henkilön veren alkoholipromillestä sekä säilössäolovuorokausista.

Tilasto ei sisällä tietoja telekuuntelusta, televalvonnasta eikä teknisestä tarkkailusta pakkokeinona. Samoin tilasto ei sisällä tietoja liiketoimintakielloista.

Tilasto sisältää tiedot pakkokeinolakiperusteisista pakkokeinoista. Niillä pyritään poikkeuksetta rikoksen selvittämiseen. Lisäksi tilasto sisältää ns. poliisilakiperusteiset kiinniöt, niillä taas pyritään suojaamaan kohteena olevaa henkilöä itseään tai estämään kohtuuton häiriön tai vahingon aiheuttaminen.

Poliisilakiperusteisen kiinniön kohteeksi joutuneista henkilöistä käytetään usein nimitystä 'päähtyneenä säilöönnotetut', joita valtaosa heistä on. Poliisilakiperusteista kiinniöttoa ei ole kuitenkaan rajattu pelkästään päähtyneisiin.

Lisäksi tilasto sisältää ulkomaalaislakiperusteisia pakkokeinoja, joista esimerkkinä voidaan mainita 'ulkomaalaisen säilöönnotto'. Osan pakkokeinoista voi päättää poliisi itse, osa taas on senkaltaisia, että ne edellyttävät tuomioistuimen päätöstä. Tilastossa pakkokeinot, joiden lyhenne päättyy O -kirjaimen, ovat tuomioistuimen hyväksymiä.

Vuoden 2005 alusta otettiin käyttöön uutena nimikkeenä lähestymiskielto.

Tilasto kuvaa pakkokeinoja, joita on käytetty vuoden aikana. Niiden taustalla oleva rikosilmoitus on saatettu tehdä aikaisemminkin.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu poliisin käytössä olevasta Poliisiasiain tietojärjestelmästä, josta käytetään lyhennettä PATJA.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki edellä mainitut poliisin määräämät pakkokeinot ja kaikki poliisin tuomioistuimen päätettäväksi jättämät pakkokeinot. Suhteellisen harvinaiset tapaukset, joissa tuomioistuin ei ole hyväksynyt pakkokeinoja tai on muuttanut sitä, eivät välttämättä näy tilastossa. Tilastojen perusaineistona PATJA-järjestelmää voidaan pitää hyvänä.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston perusaineisto poimitaan poliisin PATJA-järjestelmästä tilastovuotta seuraavan helmikuun alussa. Tulokset valmistuvat touko–kesäkuun aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Tietoja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinoista julkaistaan internetissä Tilastokeskuksen StatFin -tilastopalvelussa osoitteessa <http://statfin.stat.fi/statweb>.

Vuoteen 2008 tietoja pakkokeinoista julkaistiin myös Oikeustilastollisessa vuosikirjassa, Poliisin tietoon tullut rikollisuus -jaksossa.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään tilastovuoden lopussa voimassa olevaa poliisilaitos- ja rikosluokitusta.

Lainmuutokset vaikeuttavat vertailua eri vuosien ja eri pakkokeinotyyppien välillä. Esimerkiksi henkilökatsastuksiin sisältyvä DNA- tunnisteen ottoa koskeva lainsäädäntö muuttui 2004 alusta (Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimesta 22.8.2003/761 ja Pakkokeinolaki 27.6.2003/646). Muutos aiheutti sen, että DNA-tunnisteen otto muuttui normaaliksi tutkimusrutiiniksi.

Pakkokeinojen määriin voivat vaikuttaa esimerkiksi muutokset poliisin rikostutkimuskäytännöissä tai päihdyneiden huollossa.

Poliisilaitosten määrä väheni vuoden 2009 alusta 90:stä 24:ään. Vuodesta 2009 lähtien tiedot esitetään uuden poliisilaitosjaon mukaisesti. Tilastokeskuksen StatFin -tilastopalveluun jäävät lisäksi vuodet 2002 - 2008 aikaisempien poliisilaitosten mukaisesti tehtyinä.

Tilasto on tuotettu samankaltaisena vuodesta 2002 lähtien.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Poliisilakiperusteisten säilöönottojen määrä ei määritelmällisistä syistä ole täysin sama kuin poliisin tietoon tullut rikollisuus- tilastossa esitetty päihdyneenä säilöön otettujen määrä.

Henkilötarkastuksiin ja kotietsintöihin liittyvistä takavarikoista esitetään vuodesta 2009 lähtien vain kokonaismäärät. Tarkempaa luokittelua ko. pakkokeinoista ei ole käytettävissä.

Humalatilien tutkimuksista ei esitetä Statfin-tietokantataulukkoa vuosilta 2009-2011.

Verikokeesta tehdyt humalatilien selvitysten määrät olivat vuosina 2009–2010 kirjautuneet järjestelmään puutteellisesti. Tämä usean tuhannen tapauksen poikkeama on huomiotava vertailtaessa pakkokeinojen kokonaismääriä. Vuoden 2010 luku oli vain 975, kun sen olisi pitänyt olla lähempänä vuoden 2011 lukua, joka oli 8 323.

Tuomioistuinten päättämistä pakkokeinoista on saatavissa tietoja tuomioistuintilastoista.

Lisätietoja

Jorma Kallio   09 1734 3248
Marja Kivimäki   09 1734 3252
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma
rikos@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Pakkokeinot 2011. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

---

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-1730 (pdf)*